

مخالفت با واکسن چقدر است؟

عباس عبدي

يکي از پرسشهاي متعارف اين است که آیا همه مردم علاقه‌اي به زدن واکسن دارند؟ اگر نه دلایل آنان چیست؟ و آیا زدن واکسن را بايد اجباري کرد؟ اين پرسش پيش از اينکه در ايران مطرح شود، در کشورهاي غربي با شدت بيشتر مطرح شده و حتي کار به درگيري و زد و خورد خياباني ميان موافقان و مخالفان يا با دولت کشيده است. وجود چنين پديده‌اي اصولاً غيرطبيعي نيست. در هر حال وارد کردن يك ماده بيروني به داخل بدن نيازمند دلایل متقن است. البته به‌طور کلي نوعي فوبياي واکسن هميشه بوده و هست و خواهد بود. فقط هم عليه واکسن نيست، عليه نظريه تکامل، عليه کروي بودن زمين و دفاع از مسطح بودن آن نيز از مجموعه اين ايده‌هاست. نمونه اين افراد در امريکا عموماً از طرفداران ترامپ هستند و در اينجا نيز اغلب آنان طرفدار دين مناسکي و غيرمفهومي‌اند. در هر حال ميزان مخالفت با واکسن کرونا طی يكسال گذشته تغيير کرده است. يکي از نظرسنجي‌هاي که در حدود ۱۳ ماه پيش در ۲۷ کشور جهان انجام شد، نشان داد که به‌طور ميانگين ۲۶ درصد مردم جهان با زدن واکسن مخالف هستند. البته اين رقم در چين بسيار اندک و در روسيه نزديک به ۵۰ درصد بوده است. اين ۲۶ درصد هر کدام دلایل خاص خود را داشته‌اند. بيش از ۵۶ درصدشان از عوارض جانبي واکسن ترس داشته‌اند، ۲۹ درصدشان به اثربخشي آن شک داشته‌اند، تعداد قابل توجهي از بيماري کرونا نگراني نداشته‌اند و... اين نگرش پس از گذشت يكسال و زدن واکسن تعديل شد، زيرا هم اثربخشي آن آشکار شد و هم عوارض آن بسيار ناچيز و در حد صفر بود و هم اينکه خطرات کرونا در اين فاصله بيش از گذشته براي مردم جهان مشهود شد. مردم ايران چه نگاهی به واکسن داشتند يا اکنون دارند؟

اينجا هم مخالفت‌هايي با واکسن هست. مخالفان رسانه و تريبون هم دارند. ضديت با بديهيات جزو برنامه‌هاي آنان است. تنها با رد بديهيات مي‌توانند ديگر سياست‌هاي ساده‌لوحانه خود را توجيه کنند. در ايران مخالفت با واکسن قدری از ميانگين جهاني کمتر بود. در بهمن سال ۱۳۹۹، نظرسنجي ملي نشان داد که ۵/۲۱ درصد مردم علاقه‌اي به زدن واکسن ندارند. البته آن زمان هنوز واکسن در حد مناسبي در جهان استفاده نشده بود. لذا تصوري از اثربخشي آن يا ميزان

زیا نبار بودنش وجود نداشت. این نگرش با همین رقم دقیقا در موج پنجم نظرسنجی پژوهشگاه وزارت فرهنگ در اردیبهشت ۱۴۰۰ تکرار شد. ولی آخرین نظرسنجی انجام شده از سوی ایسپا نشان می‌دهد که این رقم به ۲/۱۴ درصد رسیده است. چرا مخالفت کمتر شده؟ طبعا مردم هم اثرات واکسن را دیده‌اند و هم خطرات کووید-۱۹ را بیشتر حس کرده‌اند. کمتر کسی در ایران است که تحت تاثیر فوت یکی از نزدیکان یا آشنایان خود به دلیل کووید قرار نگرفته باشد. به ویژه در موج پنجم که هم بسیار طولانی شده و هم ارقام مرگ و میر بالاست.

در نظرسنجی ایسپا از مردم پرسیده شده که آیا واکسن زده‌اید؟ که ۲/۱۴ درصد گفته‌اند تمایلی به زدن واکسن ندارند. ولی این همه ماجرا نیست، زیرا مردم بر اساس واکسن‌های موجود در ایران نظر داده‌اند. لذا در پرسش بعدی از همه پرسیده شده که «اگر قرار بود از میان واکسن‌های موجود در دنیا خودتان انتخاب کنید، کدام را انتخاب می‌کردید؟» در اینجا کسانی که گفته‌اند به هیچ وجه واکسن نمی‌زنند، فقط ۴/۴ درصد است و حدود ۳۰ درصد از مردم نیز نام واکسن‌هایی را برده‌اند که به‌طور رسمی در ایران توزیع و استفاده نمی‌شود. به عبارت دیگر مخالفت با اصل واکسن در ایران خیلی اندک است و اگر هم مخالفتی وجود دارد، در صورت واردات واکسن‌های دیگر، مردم از آنها استفاده خواهند کرد.

اکنون گفته می‌شود که ظرفیت تزریق واکسن در مراکز مربوط، بیش از تقاضای جامعه است و این را به عدم استقبال جامعه از واکسن ربط می‌دهند، در حالی که درست نیست. این ناشی از عدم استقبال نیست. ماه‌های گذشته تقاضا بسیار بالا بود و نباید با آن مقایسه کرد، زیرا عرضه بسیار کم بود و اوضاع مرگ و میر و ابتلا هم خیلی خراب بود. به علاوه انتشار خبر ورود فایزر و جانسون‌اند جانسون، موجب شد که برخی منتظر استفاده از آنها شوند و عجله‌ای برای زدن واکسن نکنند. همچنین عرضه فراوان واکسن موجب شده است که خیال مردم از دسترسی به آن راحت شود و عجله‌ای در زدن واکسن نکنند و منتظر واکسن‌های دیگر بمانند.

البته عوامل دیگری هم در ایران بر این روند اثر منفی گذاشت که مهم‌ترین آن سیاسی کردن واکسن اعم از واردات یا تولید داخل بود. با همه اینها به نظر می‌رسد که برخلاف سر و صدای فراوان عده‌ای، تقاضا برای واکسن زیاد است. مخالفان واکسن هم در خلوت واکسن می‌زنند، ولی منافع آنان در این است که در ظاهر با آن مخالفت کنند. کسانی که علیه پزشکی نوین شعار می‌دهند ولی برای درمان بیماری خود عازم لندن می‌شوند!!

□□□□□□ 1400 □□□ 17 □□□□□□ □□□□□□:□□□□